

ŞEF VE ŞEF YARDIMCILIĞI SINAVLARINDA GÖRÜLEN AKSAKLIKLAR

Ragıp KAYAR

24 Eylül 1998'de Ankara'da yapılan Şef Yardımcılığı sınavlarında Jüride görev alan biri olarak bazı aksaklıklar dikkatimi çekti. Bu aksaklıkların nedenleri ve giderilmeleri için yapılması gerekenler bir rapor şeklinde burada sunulmaktadır.

3. Basamak Sınavlarında Belli Başlı Sorunlar

1. Adayların dosyalarının standart olmayışı
2. Adayların son 3 yıla ait Mesleki Çalışma Belgelerinin standart olmayışı
3. Eğitim Yaptırma yeteneğini gösteren belgelerdeki eksiklik ve düzensizlikler.
4. Sınavın Pratik Uygulama bölümünün, uygulamadaki beceriyi ölçmekten çok sözlü teorik bir sınava dönüşmesi.
5. Ders anlatmanın gerçek bir ders anlatımı koşul ve ortamının bulunmadığı bir yerde yapılması ve her adaya eşit süre tanınmayışı
6. Son görüşmenin adayın talip olduğu pozisyonla ilgili beklentileri ve jüri üyelerindeki (varsa) kuşkuvarı giderecek kişisel açıklamalara yönelmesi yerine, tamamen teorik bir sınava dönüşmesi

7. Sınavın belirli bir plan ve sırasının olmayışı

8. Yayınları yetersiz olan bir adayın şef kadrosuna başvurabilmesi

9. Dosyada bulunması gerekli belgelerin bazılarının (3 yıl mesleki çalışma ve eğitim yaptırma) onaysız sunulması.

Sınav Planı

İlgili yönetmelikte sınavdaki değerlendirilmenin hangi sıra ve düzende yapılacağı belirtilmemiştir. Sınavın bir bölümlenme ve bölümlerin belirli bir sıra izlemesinde objektif değerlendirme açısından yarar vardır. Olgu sunumu ve hasta üzerinde uygulama ile başlayan, anfi koşullarında bir ders sunumu ve sorgo görüşme olmak üzere 3 evreli bir sınav planı öneriyoruz.

3. Basamak Sınav Düzen ve Sırası

1. Uygulama (30 dk)
2. Ders (30 dakika)
3. Son Görüşme (15 dk)

Bu bölüm gereğinde uzatılabilmektedir.

Yayınlar

Dosyada sunulan yayınların değeri; türlerine (Deneyisel Araştırma, Klinik Araştırma, İnceleme Yazısı, Olgu Sunumu, Mektup v.s.) adayın kaçınıcı sırada yazar oluşuna, yayınlanan derginin yerli veya yabancı oluşu, derginin Türk Tıp İndeksi (TTİ) veya Science Citation Index (SCI)'de yer almadığına göre çok önemli farklılıklar gösterebilmektedir.

Bu bakımdan sunulan yayınların değerlendirilmesini kolaylaştırmak için türlerine göre sınıflanmalı ve bu sınıflamaya uygun bir puantaj uygulanmalıdır. TTİ'deki dergilerde yayınlanmış makale puanları 1.25, SCI'deki dergilerde yayınlanmış makale puanları ise 1.5'le çarpılmalıdır. Yayınlar tarih sırasına göre (en eskisi ilk sırada) listelenmelidir. Her makalenin bir ayrı baskısı veya fotokopisi dosyada yerelmalıdır. Yayınların

belirtilmesinde Index Medicus (IM)'un son kuralları kullanılmalıdır. Basılmayan makaleler kabul yazısı almışsa 0.8'le çarpılmalıdır. Dosyaya kabul yazısı almamış makale konmamalıdır.

Yayınlanmış Makale Türlerinin Puanlaması

Makalenin Yayınlandığı Dergi

Yayın Türü	Yerli (*)	Yabancı(**)
Deneysel Araştırma	10	16
Klinik Araştırma	8	14
İnceleme Yazısı	6	10
Olgu Sunumu	4	6
Mektup v.s.	5	8

(*) TT'ne giren dergilerde yayınlanmış makale puanları 1.25 ile çarpılacak

(**) SCI'e giren dergilerde yayınlanmış makaleler 1.5 ile çarpılacak.

Son 2 yayının değerlendirilmesi

Herhangi bir adayın önemsiz dergilerde çok sayıda makaleyi denetimsiz yayımlanabilme olasılığı karşısında yazarın son iki makalesinin objektif ölçütlerle 100 puan üzerinden değerlendirilip ortalamasının alınmasında yarar vardır.

Bu değerlendirmede; yazarın çalışmasıyla ilgisi (20), bilimsel yöntemlere uygunluk (20), çalışmanın orijinalitesi (20), çalışmanın evrensel bilime katkısı (40) puan üzerinden değerlendirilmelidir. Yazarın çalışmayla ilgisi için en önemli kriter "yazışma" da belirtilen isim olmasıdır. Bu yoksa ikinci sırada ilk yazar olmak gelir. Buna göre yazışan veya ilk yazar tam puan, 2. ve 3. yazar 0.8 puan, 4. yazar ve sonrası 0.5 puan alacaktır. Aday dosyasında son iki makalesini belirtmelidir.

Atıflar

Yabancı yayınlar SCI, yerli yayınlar ilgili makaleler taranarak alınan atıf sayısı ve yerleri bildirilmelidir. Yerli her atıf için 10, yabancı atıf içinse 20 puan ayrıca verilmelidir. Aday, varsa atıflarını formda belirtmelidir.

Kongre ve Bilimsel Toplantılara Katılım ve Bildiriler

Bazı dosyalarda aday katıldığı toplantıları salt beyan etmekte ve katılım belgelerini sunmamaktadır.

Bazı dosyalarda ise yurtdışı kongrede sunulan bir bildiri yabancı dergi ek sayısında kongre bildiri sayısı olarak yayınlanabilmekte ve aday bunu "yabancı yayın" listesinde sunabilmektedir. Oysa kongre bildirisi denetimden geçmiş bir makale değildir. Ve bu durum bilimsel bir derginin "Ek Sayı"sında yayınlansa bile değişmemektedir.

Standart dosya kuralları belirlendiğinde, adayların bu kurallara uyması sağlanacağından böyle sorunlar kendiliğinden çözümlenmiş olacaktır.

Yerli ve yabancı bilimsel toplantılara (Kongre, Sempozyum, Seminer, Kurs,.. vs.) katılım ve bildiri sunumları için aynı puanlar verilmelidir. Çünkü salt katılım da değerlidir. Sunulmuş bir bildiri ismi yer alan kişi toplantıya katılmadıysa katılım puanı alamaz. Katılım ve bildiri puanları tablo halinde verilmiştir.

Kongre Puanları

Sunum şekli	Yerli	Yabancı
Sözel	4	8
Poster	3	6
Katılım	1	2

Eğitim yaptırma yeteneği

3.basamak sınavda bu özellik, kısa süreli (10-15 dk) bir konu anlatılmakla ölçülmektedir. Konuyu aday kendi belirlemekte ve belirlediği konuda hazırlık yapmaktadır.

Oysa eğitim yaptırma yeteneği; adayın son 3 yılda kendi kliniğinden yapılan eğitim faaliyetlerine ne ölçüde katıldığı ve hangi düzeyde nelerden sorumlu olduğuyla belirlenmelidir. Bunun için çalıştığı kliniğin son 3 yıldaki eğitim programı, adayın bu program içindeki yeri onaylı olarak sunulmuş olması gerekir. Klinik içi eğitimde seminer 3 puan, mortalite 2 puan, dergi ve

olgu sunumu 1'er puan alır.

Son 3 Yıldaki Eğitim Faaliyetleri Puanlaması:

	Konferans-Poderatör-Panelist-Oturum Bşk..							
	Yer. Yab.	Yer. Yab.	Yer. Yab.	Yer. Yab.	Yer. Yab.	Yer. Yab.	Yer. Yab.	Yer. Yab.
Klinik içi eğitim	3	-	-	-	-	-	-	-
Hastane içi-Klinikler arası toplantılar	4	-	3	-	2	-	1	-
Hastane dışı toplantılar (Kongre-Sempozyum)	6	12	5	10	4	8	2	4

Son 3 Yılda Yapılan Mesleki Çalışmalar

Bunun değerlendirilmesinde bir ölçüt bulunamamıştır. Çoğu kez bu amaçla sunulan belge adayın çalıştığı kliniğin son 3 yıl faaliyetinin tümünü yansıtmaktadır. Adayın bu çalışmalara ne boyutlarda katıldığını ölçmek olanaksızdır. Çünkü o servisteki uzman, eğitimci, asistan ve teknisyen sayısı belirtilmemekte, adayın faaliyetlerin hangi bölümünde ne gibi bir görev aldığı bilinmemektedir. Bu belgelerin de genellikle onaysız olduğu dikkati çekmektedir. Bu eksik noktaları gidermek üzere hazırlanmış bir taslak ekte sunulmuştur.

Son 3 Yıldaki Mesleki Çalışma Formu

A- Klinik faaliyetleri (Her bransa ait özel formül oluşturulmalıdır),

B- Klinikteki çalışanların sayısı ve türü (uzman, asistan, teknisyen, hemşire, personel, laborant v.s.) varsa hasta yatağı sayısı

C- Adayın payına düşen faaliyet ve görevler

D- Adayın rutin hizmetler dışında üstlendiği görevler

E- Onay

Not: Her yıl için ayrı form doldurulmalıdır.

Ayrıca gerek yurtiçi gerek yurtdışı mesleki kurslar, misafir gözlemcilik için süreye bağlı bir puan verilmelidir.

Kurs-Staj-Misafir Gözlemci olarak verilecek puanlar (*)

Puanlar:

Süre	Yerli	Yabancı
<1ay	6	10
1-2 ay	12	20
>3 ay	15	25
>1 yıl	30	50

Uygulama Sınavı

Sınavda kurayla saptanmış bir hastanın jüri önünde hazırlanması ve adayın mesleki becerisini bu hasta üzerinde uygulanmasının değerlendirilmesiyle başlamalıdır.

Sınavın bu bölümünde alınan puan (50 üzerinden) 35 barajını geçiyorsa; yayın puanı ve son 3 yıl mesleki çalışma puanı (25 puan üzerinden) eğitim yaptırma ve ders anlatma ile (25 üzerinden) verilen puanlar toplanarak son puan hesaplanır. 70'i aşan başarılı sayılır. Bu puanlar hesaplanmadan önce adayla son bir görüşme yapılarak kuşku noktalar açıklığa kavuşturulur.

Uygulama sınavında; Hasta üzerinde yapılacak işlem yardımcı gerektiriyorsa yardımcı(lar) sınavdan önce seçilmiş bir grup içinden kura ile seçilmelidir. Yardımcıların standart sayı ve özellikte olması gerekir. Örneğin bir cerrahi operasyon ekibinde yardımcı uzman olmalıdır. Ameliyat ekibine alınacak asistan sayısı ameliyatın tipine göre belirlenmelidir. Aynı şekilde bir anestezi uygulamasında da asistan veya teknisyenden sadece biri bulunmalıdır. Yardımcı(lar), aday düzeyinde olmamalıdır. Çünkü yardımcı, adayın kusurlarını örtebilir.

Uygulama sırasında yapılan işlemi etkileyebilecek zamanlarda soru sorulmalıdır. Sorular adayın yaptığı işlemi etkilemeyecek durumda sorulmalıdır. Uygun zaman bulunamazsa sorular son görüşmeye bırakılmalıdır. Uygulama sınavının teorik bir sınava dönüşmesi önlenmelidir.

Ders

Adayın 30 dakikada bitecek bir ders anlatması istenmelidir. Bu, sınavın ikinci bölümünde uygulanmalıdır. Adaydan Tepe-

göz, slayt ..vs. gibi görsel malzemeler kullanması beklenir. Rahatlık, konuya hakimiyet ve mesajın seçimi yönünden düzeyi dikkate alınır.

Son Görüşme

Standart dosya puanı barajı aşanlar (Şeflik için 250, Şef Yard. için 150 puan) uygulama sınavı ve ders anlatımına alınmalıdır. Son görüşmede teorik sınav yerine, uygulama sınavında görülen aksaklıklar veya problemler hakkında açıklamalar istenmeli, dosya puanını etkileyen faktörlerle ilgili sorular yöneltilmeli, bir kliniği yönetmekte veya yönetim yardımcısı olabilmekte gerekli olan iletişim olgunluğu yönünden ayrıca değerlendirilmelidir.

ÖNERİLER

A- Adayla İlgili Değişiklikler

1. Sınava başvuru dosyası için standart ölçütler oluşturulmalı. Bu ölçütlere uygun standart formlar (özgeçmiş, yayınlar, kongre katılım bildiriler... vs.) doldurulmalıdır.

2. Son 3 yıldaki Mesleki Çalışmayı gösteren standart ve onaylı bir form oluşturulmalıdır.

3. Eğitim Yaptırma Yeteneğini değerlendiren standart bir form oluşturulmalıdır.

B- Jüriyle İlgili Değişiklikler

1. Sınavın bir bölüm ve sıralamadan oluşan bir planı olmalıdır. Önerdiğimiz sıra; önce uygulama sınavı, sonra ders anlatma ve nihayet son görüşmedir. Sıra değişmemeli ve her bölüme ayrılan her adaylara eşit olarak tanınmalıdır.

2. Sınavda ağırlık noktasının adayın teorik bilgisinin değil, uygulama bilgi ve becerisini ölçmek olduğu esasına bağlı kalınmalıdır. Uygulama, Şefliğine (veya Şef Yardımcılığı) uygun zorluk düzeyinde bir olgu üzerinde yapılmalıdır. Örneğin, bir Cerrahi Şeflik adayı kolesistektomi değil bir safra yolu veya pankreas ameliyatı yapmalıdır. Yardım eden ekipte uzman bulunmamalıdır.

3. Formdaki yayın sayısı ve tiplerine göre elde edilecek matematiksel sonuç adayın emeğini yansıtmaktadır. Yayınların kalitesi ise jüri üyesinin kendi bilimsel değerlendirmesiyle şekillenecektir.

C- Kurumlarla İlgili Değişiklikler

1. Sınavda görev alan jüri üyelerine ayrıca bir sınav ödeneği verilmelidir. bu, stresli ve sorunlu bir görevin karşılığı olarak jüri üyesinin şimdiye kadar ihmal edilmiş bir hakkıdır. Bu ödeneğin verilmesiyle sınavların daha kalitesi artacak ve rapor olarak görevden kaçmaların önüne geçilecektir.

2. SSK mensubu jüri üyelerinin uçak biletleri sorun olmakta ve ödenmesi özel izinler gerektirmektedir.

3. SSK Eğitim Hastanelerinde yeni şef olacaklar muayenehane açamayacakları için maddi yönden sıkıntıya itilmektedirler. Sağlık Bakanlığı Eğitim Hastanelerinde ise böyle bir uygulama olmadığından eşitsizlik doğmakta ve bu kadrolara talep düşmektedir. Yönetici Kadroların uzun süre boş kalması ise ilgili kliniği ve servisin çalışmasını aksattığı gibi, bu aksaklık hastanenin tümünü değişik açılardan olumsuz etkilemektedir.

4. Jüri üyelerinden dosyaların iadesi istenmemelidir.

İstanbul Toplantısı

İstanbul Tabip Odası'nda 27.10.1998'de yapılan EPK Kurulu ve Jüri üyesi Klinik Şefleri toplantısında alınan kararlar hakkında şu noktaları uygun bulmaktayım:

1. Yayın dosyası ve bilimsel toplantılardaki aktivite 35 puan, eğitim ve öğretim yaptırma becerisi (Ders bu bölümdedir)nin 15 puana indirilmesi önerisi uygundur.

2. Jüri üyesi olmak için bir asistanlık dönemi değil (çünkü süre branşlara göre değişmektedir) en az 3 yıllık şeflik yapma koşulu aranmalıdır.

3. EPKK'nun sınav sonuçlarından sonra rolü olmamalıdır. EPKK'nın görüşü sınavdan önce alınıp dosyaya eklenebilir.

İzmir Toplantısı

12.1.1999'daki İzmir Eğitim Hastaneleri EPK kurulu ve jüri üyeleri İzmir Tabip Odası'ndaki toplantısında görüşmeler yapmış ve aşağıdaki noktalarda fikir birliğine varmışlardır:

1. Sınav tarihleri yılın belirli dönemlerinde (yılıda 1 veya 2 kez) ve sabit olmalıdır.
2. KPDS varken ayrıca Merkezi bir dil sınavı gereksizdir.
3. Soru bankasına ulaşan sorulardan sınav için soru seçilmesi kriterleri belirlenmelidir.

4. Sınavlar 3 büyük kentte yapılmalıdır.

5. Her 3 aday (en çok 5) için ayrı bir jüri oluşturulmalıdır.

6. Şef ve Şef yardımcısı adayları ayrı jüri-lerde sınava alınmalıdır.

7. Ders anlatma bölümünün sınavdan kaldırılması önerisi yerindedir. Kaldırılırsa mesleki beceri ve uygulama 65, yayın ve mesleki dosya 35 puan üzerinden değerlendirilmelidir.

STANDART DOSYA FORMU

İSİM SOYAD: BAŞVURULAN KADRO:
 DOĞUM YERİ: YAŞ: MEDENİ H.: LİSE DR.(FAK.YIL): UZ (KUR, YIL):
 YIL (DOÇ): Y.DİL P.: MES.BİL.P: ÇALIŞ.KUR: SON ÜNVAN YIL:

MAKALELER:

	YERLİ <u>Sayı Puan</u>	YABANCI <u>Sayı Puan</u>	TOPLAM <u>Sayı Puan</u>
Deneysel Araştırma			
Klinik Araştırma			
İnceleme Yazısı			
Olgu Sunumu			
Mektup vs.			
Son 2 yayın Ort:	Katkı:	Orjinalite:	Bilimsellik:
Orjinal Kitap:	Kitap Böl:	Çeviri Kitap:	Çev.Kitap Böl:
40/80	25/50	20	10
			Yazar ilgisi (*):
			Toplam:
			Toplam:
			GENEL TOPLAM:

1.yazar x1 2-3 yazar x0,8 >4.yazar x0.5

KONGRE/SEMPOZYUM

	YERLİ <u>Sayı Puan</u>	YABANCI <u>Sayı Puan</u>	TOPLAM <u>Sayı Puan</u>
Katılım Belg.			Yerli 10
Sözel			
Poster			ATIF
Konferans			
Moderatör			Yabancı 20
Panelist			
Oturum Başk			
			TOPLAM PUAN:

Kurs-Staj-Misafir Gözlemci

<u>Süre</u>	<u>Yerli</u>	<u>Yabancı</u>
<1 ay		
1-2 ay		
> 3ay		
> 1 yıl		

KLİNİK İÇİ ÇALIŞMALAR

	<u>Puan</u>
Seminer	3
Mortalite	2
Dergi	1
Olgu Sunumu	1

HASTANE İÇİ ÇALIŞMALAR

	<u>Puan</u>
Konferans	4
Moderatör	3
Panelist	2

TOPLAM PUAN:

TAŞRA HİZMETİ (Tarih, Süre, Yer):

SON 3 YILLIK ÇALIŞMA

(Yeri, İstatistiğin Düzeyi, Tutarlılığı, Onayı):

REFERANS:

DERS: